

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ——— 3.—	Negyedévre ——— 3.60
Félévre ——— 6.—	Félévre ——— 7.—
Egész évre ——— 12.—	Egész évre ——— 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.
Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Sztrájkőrök jutalmazása.

Budapest, május 26.

Furcsa rendelet ment ki innen az államvasutak központi igazgatóságától a vidékre, a vasuti üzletvezetőségekhez. Ludvig államvasuti elnök-igazgató valami legközelebbi napra állítólag berendelte Budapestre az üzletvezető urakat s utasította őket, hozzák el magukkal azoknak a tisztviselőknél a névsorát, akik a vasuti sztrájk idején hűséges szolgálataikkal kitüntették magukat, hogy ezeket méltóképpen meg lehessen jutalmazni.

Tehát pénzzel és előléptetéssel akarják «jutalmazni» azokat a tisztviselőket, akik nem csatlakoztak az április 20-án kitört emlékezetes mozgalomhoz. Az igazat megvallva, ahogy a vasutak sztrájkját mi a közelről megfigyelhettük, nagyon kevés akadt köztük, akire a «sztrájkőr» kifejezés a maga egész tartalmában ráillene. Tudniillik sztrájkőr az olyan férfi, aki addig, míg a többiek együttesen, vállvetve az anyagi jobsorsért küzdenek, akik a szervezkedett munkát jelentik a töke elleni harcban: — elszakad a társaitól s azoknak háta mögött kínálja fel szolgálatait a hatalomnak, amit tisztességes ember nem tesz meg. Ilyenek kevesen voltak a vasutasok között. Hanem mint minden testületben, ott is voltak sokan bátrak, akik cselekedni mertek s akadtak félnékek, akik biztos rejtekhelyről várták, hogy mi fog történni.

Hát az történt, hogy a vasutasok, akik a maguk anyagi jobb sorsáért küzdöttek, nagyon belekeverődtek a magas politikába, megittasultak a rájuk szegeződő közfigyelemtől, nem csoda tehát, ha fejfelé kissé a falnak mentek. A higgadt, józan vasuti tisztviselők is azt vallják, hogy a sztrájk kitörését követő napon, április 21-én, esütörtökön békét és egyezséget lehetett volna kötni a kormánnyal. A vasutasok ügyének fényes diadala s a sztrájk teljes erkölcsi győzelme lett volna az eredmény, ha a magas politika bele nem avatkozik a dologba. Mikor azonban az első 13-as bizottság nem engedett, mikor a kormány a hadbahívó királyi parancsot játszotta ki a sztrájk ellen, mikor látták a higgadt elemek, hogy az intranzigens magatartásnak beláthatatlan következményei lehetnek: a saját jószántukból leserelték a sztrájkot s munkába állottak. Mert nem sztrájkolni akartak ők, még kevésbé akarták azt, hogy a vasuti forgalmat az ország és a közönség kárára beláthatatlan időre megakasszák; szándékuk csupán az vala, hogy imponánsan és tömegesen tiltakozzanak az államvasutnál divó mostani rendszer ellen s olyan erőteljesen lépjenek föl ügyükért, hogy ne lehessen levenni a napirendről mindaddig, amíg a kormány s a törvényhozás méltányosan és igazságosan el nem intézte.

A vasuti sztrájk mindnyájunknak élénk emlé-

kezetében van. Alig van ember az országban, aki valamelyes formában meg nem sínylette volna. De a közönség haragja nem annyira a sztrájkoló alkalmazottak ellen, mint inkább azok ellen fordult, akik olyan rendszerrel kormányozták ezt az óriás állami vállalatot, mely elkészeríti az alkalmazottakat, akik az állami s közvagyon millióit kezelik, akiknek éberségétől és buzgalmatól napról-napra sok ezer ember élete is függ. A leghevesebb kifakadások hallatszottak az ellen a rövidlátás ellen, mely negyvenezer ember forrongását nem veszi észre s tétlenül nézi a fejleményeket mindaddig, míg kitör a katasztrófa.

Most, a sztrájk után, egyre-másra tapasztaljuk, miképpen működik az állami «megtorló»-gép. A bíróság előtt közvetlenül bepörölt sztrájkolókat elítéli, a független magyar bíróságok most csodálatos egyértelműséggel a vasutasokat állami tisztviselőknél minősítik. Ez ugyszólván mindnyájunk szemeláttára történik. De hát még mit nem művelnek ott, ahová a nyilvánosság fürkésző tekintete nem férközik. Áthelyezések, felfüggesztések, kedvezmények megvonása s a legborzasztóbbszekatura napirenden vannak. Mindez, főlegleg megjegyeznünk, elkészeríti a vasuti tisztviselőket s nem kevésbé zúgolódnak az ellen is, hogy most meg pénzzel és előléptetéssel fogják kitüntetni azt a nagyon csekély számú elemet, mely kivonta magát az államvasut tisztviselő-karának szolidaritásából.

Mi a vasutasok sztrájkjéért nem lelkesedtünk, annak megismétlődését nem óhajtuk. Épp azért helytelennek ítéljük mindazokat a rendszabályokat, amelyekkel a vasutak alkalmazottait a végső elkészeredésbe lehet kergetni. Ausztriáról mondják, hogy sem tanulni, sem feledni nem tud. Kérjük a magyar államvasutak igazgatóságát, ne utánozza ezt a példát. Kérjük a kormányt, ne engedje, hogy most a boszu és a megtorlás fegyvereit, éppen azok kezeljék, akiknek bűnös és helytelen rendszerét nyíltan vádolja a közvélemény. Mert ha még egy sztrájkot sikerül a vasutasokból kiszekirozni, akkor az ország felfelé fogja fordítani azt a seprőt, mely most alul garázdálkodik. Ne várják be a mai hatalmasok, míg a viszonyok idáig fajulnak.

Budapest, május 26.

Gróf Apponyi Albert, mint *Sárosjáról* írják, június 10-éig Eberhardon marad, azután Budapestre megy s onnan június 12-én Jászberénybe utazik, hogy megtartsa beszámolóját. Választói köréből alföldi birtokára megy.

A szociálista vezetők megrendszabályozása. A félhivatalos «Budapesti Tudósító» írja: A mai lapok egy részében, úgy látszik, ugyanazon forrásból származó leleplezések jelentek meg a kormány állítólagos terveiről a munkásszakegyesületeket és a szociálista pártvezetőket illetőleg. Ezen, legenyhébben

szólva, naiv leleplezések szerint a kormány el volna határozva a szakegyesületeket rövidesen feloszlatni és a szociálista párt vezetőit épp oly rövidesen becsuktatni.

Amint mi a kormány ebbeli intencióit ismerjük, a szakegyesületeknek nem ellensége, sőt azoknak egészségesebb fejlődését és életképessé tételét óhajtja. Es ha van a kormánynak e szakegyesületeket illetőleg bizonyos terve, úgy az csak az lehet, hogy azoknak működését éber szemmel ellenőrizze és azoknak esetleges törvényellenes működését meggátolja. *Ami a szociálista párt vezetőit illeti, azok biztosak lehetnek affelől, hogy ha őket szolgáltnak rá, a kormány velük szemben is úgy járna el, mint mindazokkal szemben, akik a hatóságokat a legerélyesebb rendszabályokra kényszerítik.* De törvényes ok nélkül őket épp oly kevésbé érné bántalom, mint az országnak más, a törvények keretén belül működő polgárát.

Olcso kő'csön kiszagdának. Egy Titelből érkező távirat hiráda szerint nagyobb szabású akció indul meg a volt csajkás kerületek kiszagdának felségélyezésére. Közös birtokaik kezelőbizottságának elnöke felhatalmazást nyert a megye főispánjától, *Latinovics Páltól*, hogy a pénztári feleslegekből mintegy 2 millió korona alaptőkével oly jelzálog-intézet felállítására tegye meg a lépéseket, amely a kiszagdának három és fél százalékos törlesztéses kölcsönt nyújtson. A terv általános helyesléssel találkozott.

Krónika.

Budapest, május 26.

A delegációk még folytatják munkálkodásukat. Azaz: hozzájárulnak minden közönséges előterjesztéshez s megszavazzák, amit kérnek tőlük. Ellenzéki erős felszólalásnak hirtelen sincs. Elhallgattak a viharadarak, méla csendült a politikai tájékokra. A politikai pártkörökből is alig hangzik ki valami. A szabadelvű pártkörben új kártyaasztalokat csináltattak, mert a Tisza Kálmán-korabeliek már nagyon elkoptak. Egyebekben pedig, akik megfordultak ott, azok a király budapesti tartózkodásáról s az udvari ebédekről beszélgetnek. Mert megváltozott az udvari ebédek külső képe is. Ezelőtt csak aranygalléros katonatisztek, főpapok, főrendek, kormány-párti képviselők vettek azokon részt, most már bevonultak oda a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt csendes kurucái is. Természetesen azok, akik a nagy ellenzéki obstrukció leszerelésének munkájában vezérszerepet vittek. Az udvari ebédre meghívottak sorát az ősz kuruc lantos, Thaly Kálmán nyitotta meg, azután résztvett azon a fiatal Benyovszky gróf, majd Barta Ödön. Alapjában helyes dolog volna, hogy ellenzéki képviselők is meghívottak az udvari ebédekre, legalább a felső ur ellenzéki előadások alapján is meggyőződést szerethetne az ország közállapotairól. De hát a függetlenségi csendes kurucoknak meghívása újabb bonyodalmakat teremt éppen magában a függetlenségi pártban, mint azt az alábbiakban elmondandjuk.

Huzakodások és desperációk.

Rég ismeretes dolog, hogy az obstrukció leszerelése óta a függetlenségi pártban kiütközött a háborúság, mely néha nyíltan is fellobog, általában azonban csak csendesen, bensőleg emészti a párt

erejét. A függetlenségi Kossuth-pártnak harcias elemei még most sem tudnak belenyugodni a béke megkötésébe, különösen azóta, mióta nyilvánosságra jutott, hogy a tulajdonképpeni békeszerző Barta Ödön volt. A Kossuth-párt ellenzéki tüzeit élesíti és nem eredménytelenül a kérlelhetetlen Szederkényi-Ugron-féle függetlenségi párt, melynek hivatalos lapja, most, hogy Barta Ödön is udvari ebédelt, erről a következőleg elmélkedik:

«Lám, a kis Barta Ödön is, amikor néhány év előtt mint jelentéktelen zsidó ügyvédecské, ott főtt valahol Máramarosban vagy Beregben szaladgált kliensei után, hitte volna-e, hogy mint egyik leszerelő vezér rövid idő alatt a gögös bécsi udvar kegyeibe jut. Nem kellett mást tennie, mint itt eszes manőverezéssel gáncot vetni a magyar ügyért küzdők harci kedvének. Beférközni a «legnagyobb ellenzéki pártba», örökké trafikálni a kormány embe-reivel és egy szép napon a jámhör híveket kiliferálni a bécsi küldötteknek.»

Ilyetén nyájaskodások folynak a függetlenségi párt árnyalatai közt és nemcsak az Ugron- és Kossuth-pártnak, hanem magában a függetlenségi Kossuth-párt árnyalataiban is. A harciasak és a leszerelők, amint egymást definiálják, nagyobb politikai gyűlölettel viseltetnek egymás iránt, mint a 67-es alapon álló kormány iránt. Az áruló jelszavak röpködnek s az egymás iránti elkeseredés tünetei mindjobban kidomborodnak, Kossuth Ferenc beteg is, gyöngye is arra, hogy ezeket az ellentéteket kigyomlássa a saját pártjából, azért a bomlás folyamata aligha orvosolható. Politikusok mondják, hogy nincs távol az idő, mikor a Kossuth-párt külsőleg is elemeire bomlik. S akkor lehet, hogy a harcias rész a radikális függetlenségekhez sorakozik, a békeszezők vagy magukban maradnak, vagy a Bánffy-féle új párthoz csatlakoznak, ahová már Eötvös Károly sírén hangja is csalogatja őket. Vagy pedig lesz Ugron-, Kossuth-, Barabás- és Polónyi-féle függetlenségi párt s ember legyen majd a követválasztáskor az a polgár, aki el tud majd igazodni a sok függetlenségi párt között, hogy melyik az igazabb, kurucabb hazafi, akitől meg-ijed a német.

Annak idején határozott ellenzői voltunk a céltalan obstrukciónak, mely másfél esztendőn át emésztette haszon nélkül az ország politikai és gazdasági erejét. Rámutatunk arra, hogy ez az obstrukció nem fogja kiküzdhetni az élébe tűzött célt: a magyar ezredékben a magyar kommandót, hanem el fogja érni az erők kimerítésével a közönyösséget, a nembánomságot, még a legfontosabb politikai és közgazdasági kérdé-

A háboru istenei.

Irtá: Maurice Maeterlinck. Fordította: Iván Ede.

A borzasztó tragédia hátterében, mely a világ másik végében kezd lejátszódni, még nem is sejtett megrázkódtatások rejtőzködnek. A világtörténelem kezdete óta először történik most, hogy egészen új erők, melyek végre megérték, kiszorítják az embert, de meg is ölik a harctéren. A legutóbbi háborukig — nem szólok arról, mely Transvaalban folyt le egyetlen erők között — ezek az erők csak a hegyek derekáig ereszkedtek alá, távol maradtak s messziről hatottak. A fegyverek hordereje alig terjedt túl a szem látkörén, a gyilkos ágyuk pusztító hatalma, a robbanó anyagok még az emberi arányokon belül érvényesültek.

Ma már tulszárnyaltattunk. A mi hatalmunk véget ért. Igaz, hogy az emberi erők minden időkben a legkevésbé voltak fontosak a harcmezőkön. Már Homeros idejében az Olympus istenei elegyednek az emberek közé, megjelennek az ezüstös vagy komor felhőkön s bátorítják vagy csüggedtté teszik a harcosokat.

Azon mértékben, amint az ember az időkkel halad s kezdi elhanyagolni illúzióit, eltávolodnak ezek az isteni beavatkozások, de a távolban mintha megnövekedne erejük. Mennél tanultabb, okosabb lesz az ember, annál nagyobb hullámokban csap értelmiségének birodalmába az ismeretlen. Mennél erősebben szervezkednek a hadseregek, tökéletesednek a fegyverek s halad

elők a tudomány s áll az emberiség szolgálatába, annál kevésbé biztosíthatják maguknak a hadvezérek a csaták sorát, melyet a szerencse, a véletlen beláthatatlan törvényei intéznek.

Nézzük például a nagy szerű borodínói ütközetet, vagy a moszkvai hadjáratot. A két vezér, Koutouzov és Napoleon oly távol maradnak az ütközettől, hogy csak jelentéktelen epizódoknak lehetnek szemtanúi s nem is tudják a harc folyamán, hogy mi történik. Koutouzovnak, mint jó szláv fatelstának, erős a bizodalma a «dolgok erejé»-hez. Szönyegekkel beborított padon, álmosan várja a félszemű hadvezér a csata kimenetelét, anélkül, hogy parancsokat osztogatna; megelégszik azzal, hogy meghallgatja a tanácsokat, vagy elutasítja azokat. Napoleon ellenben abban a hitben élt, hogy az eseményeket akarata szerint tudta előidézni. A csata előestéjén még diktálja is a csatatervet. Ám már az első összeütközésnél a «dolgok ereje» kezd működni s a császár — tervéhez híven — még akkor is parancsokat osztogat, amikor már a «véletlen», a «szerencse» parancsai érvényesülnek. És a csata folyik tovább, a természet által kijelölt mederben, hasonlóan egy nagy folyóhoz melynek árja hőmpölyögve folyik tovább, nem törődve a partjain szorongó emberek kiabálásaival.

A pénzügyminiszter lemondása.

A felhivatalos *Budapesti Tudósító* a következő erélyes hangú cáfolatot adta ki:

Ismélt energikus cáfolatok mellett is folytatják egyes lapok azt a híresztelést, hogy *Lukács László* pénzügyminiszter le szándékozik mondani, sőt egy mai lap a pénzügyminiszternek hivatalától való megváltását közvetlenül küszöbön állónak mondja. A legilletékesebb helyen ezt a hírelést is teljesen alaptalannak mondják.

No, majd meglátjuk.

A delegációk.

Budapest, május 26.

A haditengerészeti albizottság ma délelőtti ülésén általánosságban feltárták mindamag anomáliákat, amelyek az ipari cikkek megrendelésénél a magyar ipar mellőzésére, illetve károsodására estek. Még a kvóta arányában sem juthatott a magyar ipar ahhoz, hogy a haditengerészet számára, megközelítőleg is kielégítő szállítást eszközölhetett volna. A kormányparti padokról *Rosenberg Gyula* sorolta fel a magyar ipar részéről a sérelmeket, amelyek láthatólag kínos meglepetést szültek és hogy ez némileg enyhíthetők, *Hieronymy Károly* kereskedelmi miniszter be sem várva a többi felszólalást, rögtön válaszolt azokra.

Hieronymy több okot hozott fel a mulasztások enyhítésére, így többek között, mint legfontosabbat, azt a körülményt, hogy Magyarorszá-

gon nincs hajógyár, minélfogva a haditengerészet a szükségessé vált megrendeléseket kénytelen volt egyedül Ausztriából eszközölni. Mintegy megnyugtatóul kijelentette a miniszter, hogy a torpedóhajókat egyedül Fiuméből rendelték meg, ami igen természetes dolog, mert a fumei a világ első torpedógyára. A miniszter kilátásba helyezte, hogy Magyarországon is létesítenek egy hadihajógyárat, melyet később oda fejlesztenek, hogy kereskedelmi hajókat is képes legyen gyártani.

A miniszteri válaszból kisült, hogy a magyar ipar érvényesülése elé hivatalos akadályokat gördítettek. Megkövetelték a vállalkozóktól, hogy ajánlataikkal Bécsbe, vagy Póába utazzanak s a szállítandó tárgyak árait az osztrák gyárakéhoz szabják. E nehézségek a miniszter válasza szerint, nem fordulnak elő többet a jövőben. Gondoskodnak róla, hogy a magyar iparosok itthon, a miniszteriumok közvetítésével tehessék meg ajánlataikat.

A kereskedelmi miniszter után *Okolicsányi László* szólalt fel, aki nem látja indokoltnak, hogy mi magyarok, akik nem vagyunk nagy mértékben a tengeren érdekelve, a mostani kiadások szerint járuljunk a közös tengerészet fejlesztéséhez. Amit költünk erre, az speciálisan magyar tengeri érdekekre fordíttassék.

Tisza István miniszterelnök is szükségesnek tartotta, hogy a felmerült aggodalmakra megnyugtató kijelentéseket tegyen. A miniszterelnök röviden beszélt s mindenben megerősítette a kereskedelmi miniszter ígéreteit.

Fölszóltak még röviden *Wlassics Gyula*, *Bolgár Ferenc*, gróf *Wilczek Frigyes* s végül báró *Spaun* tengernagy, aki bizalmas számadatok felsorolásával teljes képet adott az összes szükségletekről.

A tengerészeti miniszter a magyar iparra nézve hivatkozott a kereskedelmi miniszter beszédére, amelyet magáévá tett s a teljes jóakaratot biztosította a magyar ipar ügye iránt.

Ezzel az elnök az általános vitát befejezte s rátértek a részletek tárgyalására. A részletes vitát nem fejezték be ma, azt holnap délelőttre halasztották.

*

Az osztrák delegáció költségvetési albizottsága tegnap délután folytatta a négyszázmillió hadügyi túlkövetelés tárgyalását. Az ülésen megjelent *Böhm-Bawerk* osztrák pénzügyminiszter is, aki elmondia ugyanazokat, amiket a magyar delegációban gróf *Tisza István* miniszterelnök és *Lukács* pénzügyminiszter adtak elő a négyszázmillió hadikölcsön törlesztésére vonatkozólag. *Böhm-Bawerk* előadása azonban az osz-

nak a háboruk sorsára? Más istenségek előtt gürnyednek a hadvonalak, más istenségek zuzzák össze a hadosztályokat, rombolják le várainkat és sülyesztik el hajóinkat. Ezeknek már nincs is emberi formájuk; máshonnet származnak, mint elődeik: az ősrégi kaoszából s hatalmuk, törvényeik saját életünk határain kívül esnek, egy teljesen elzárt világban, az engedelmes anyagok formátlan és nyers világában. Ezek a vak és félelmetesen ismeretlen lények, amelyeknek semmi közük hozzánk és amelyek egy ismeretlen törvénynek, kényszernek engedelmeskednek: ezek a legyőzhetetlen erők most az istenségek!

Ezek a megfoghatatlan szörnyek szinte kívül esnek az értelmiségünkön s ezek döntik el az igazságot vagy az igazságtalanságot.

*

Melyek ezek az erők, amelyeknek kiszolgáltatjuk előjogainkat?

Néha azt álmodom, hogy közülünk valakit olyan szemmel áld majd meg a természet, amely mindazt észre fogja venni, ami körülöttünk történik, bele tud pillantani a titkok mélyébe s mit most üresnek tartunk, tartalomnak fog látni. Ringassuk magunkat abba a képzelődésbe, hogy egy napon a minket körülzáró jelenségeken át végre az igazságos és lényeges valóságokhoz jutunk és a láthatatlan, amely lépésről-lépésre körülvesz s amely lesujt vagy felemel bennünket, előreűz vagy visszahúzó, felveszi a szörnyű formákat is. Vajjon minő képekben arccal jelennek meg ezek a titokzatos erők, amelyeknek csak jelentkezését ismerjük most?...

A legutóbbi háboruk vezetői közül Napoleon volt az egyedüli, aki a magasabb emberi befolyás látszatát fenn tudta tartani a háboruk szerepében. De vajjon mit tenne most? Érvényesíteni tudná-e csak századrészét is emberi számításá-

trák delegációban erősebb ellenmondással találkozott. *Kramarz* szemfényvesztésnek mondta, hogy a pénzügyminiszterek semmiből akarnak négyszázmilliót teremteni. *Stranzky* határozott választ kért arra, hogy a pénzügyminiszter lehetségesnek véli-e a nagy katonakölcsön felvételét a 14. §. alapján.

A kormányparti osztrák delegátusok tegnap és ma is mély megdöbbenésüknek adtak kifejezést a hadikölcsön nagysága fölött, de azért a követelést megszavazták.

Patika-ügyek.

Budapest, május 26.

A főváros törvényhatóságának minapi csütörtöki közgyűlésén — alig 10—20 bizottsági tag jelenlétében — ismét 5—6 gyógyszerár nyithatása iránti kérvényt utasítottak el. A szavazó városatyákkal — ősi szokás szerint — még csak kivonatban sem ismertették a kérvények megokolását.

Hogy az alábbiakat minden laikus olvasónk is nyomban megérthesse, legcélszerűbbnek tartjuk ideiktatni a vonatkozó 1876. évi XIV. t. c. 134. §-át.

«Uj gyógyszerár felállítását a törvényhatóság meghallgatása után a belügyminiszter engedélyezi. Uj gyógyszerár felállításáért folyamodhatik:

a) valamely község,

b) okleveles gyógyszerész; ez esetben az illető község véleménye meghallgatandó.

Az engedély csak akkor *tagadható meg*, ha tekintettel a népesség számára, az ott már fennálló gyógyszerárakra *s a helyi viszonyokra, kellően kimutatatik*, hogy az új gyógyszerár elannyira *jellegesen*, miszerint az ily uton megszorított gyógyszerárak *fennállását veszélyeztetné*. (Ha az a) pont esetében a gyógyszerár felállíthatása kimondatott, aziránt, hogy a községben azon gyógyszerár felállításának joga kinek engedélyeztessék, a törvényhatóság első tisztviselője által közléteendő, előleges pályázat után és az érdekelt község meghallgatásával, a közigazgatási bizottság határoz s azt a belügyminiszternek feljeli.)

A patika-adományozásnak ez alaptörvényén rögtön meglátszik, hogy a Tisza Kálmán kormányra jutásának első évében, tehát az igazi, valódi szabadelvűség jegyében született.

Mert minden diplomás patikáriusnak a kérelme, aki oly helyet jelöl meg, hogy az új patika nem veszélyeztetné a már meglévők ekszisztenciáját: a törvény szó szerinti rendelkezése szerint *meg se tagadható*.

Ugy az öreg Tisza, mint az utána következő

Nézzük csak ezen törvények legkorlátozottabbait — ha egyáltalában van ilyen — és azt, amely legközelebb fekszik hozzánk. A pillanat hatása alatt szegezzük tekintetünket azokra az erőkre, amelyek például a hajókat olyan borzasztó erővel semmisítik meg, a legifjabb istenségekre, melyek a háboru istenségeinek templomában a legmagasabb helyen trónolnak! Minő mélységekből, borzasztó örvényekből szállanak fel ezek a démonok? A melint, dynamit, panklastit, liddit és balistit láthatatlan szellemei mellett a régi puskapor, amely halálra tudta rémiteni apáinkat s a villám, melyet egykor az isteni harag legfélelmetesebb nyilvánulásának tartottak, mint jó, fecsegő öreg anyókák tűnnek fel, amelyek szinte anyailag jószívűek.

Senki nem ismeri ezeknek a démoni erőknél a szellemét, sem a vegyész, mely életre kelti azokat, sem a mérnök, vagy a tüzer, mely tevékenységre készíti. Talán a végtelenség óta leláncolt dolgok felszabadulását, a gyűlölségek kitérését, az örömeik fölőslését, egy új élet új formáit jelentik ezek a szellemek. A világtalanok megoldása-e mindez, amely a hallgatásra kárhóztatott állapotból felszabadult most. Lelkek vagy testek ezek, vagy egy harmadik, még nem is sejtett életformák? Honnét jön mérhetetlen erősökaságtok?

A tudós, aki teremtett benneteket, nyugodtan válaszolná:

— Erőtök oka a gázoknak bizonyos korlátolt téren belül való fejlődésében keresendő.

Ezzel természetesen be kell érünk!

belügyminiszterek később tulságosan liberálisnak találták e törvényt és azon igyekeztek, hogy többé-kevésbé sikerült szabályrendeletekkel a patikátlan patikusok helyzetét megnehezítsék.

Az egyikben kimondták, hogy egy patikára legalább 4000 lélekszámnak kell esni, a másikban pedig pláne szinte az iránt rendelkeztek, hogy minden törvényhatóság területén mások és mások az egészség kellékei. A lokálpatriotizmus fogalmával mindenki tisztában van. De hogy lokális egészség is létezhetik, azt 1898-ban süttették ki.

Ugyanis az akkori miniszter elrendelte, hogy ezután csak oly gyógyszerészek kérvényei vételnek figyelembe, akik az illető törvényhatóság tiszti főorvosának bizonyítványával tanúsítják, hogy gyógyszerár önálló vezetésére egészségi szempontból alkalmasak.

Vagyis ha egy Budapesten működő brassói származású gyógyszerészegéd a szülővárosában óhajtaná patikát felállítani, annak orvosi bizonyítványt le kell utazni — Brassóba.

A hivatalos bölcsesség szerint lokális természetű egészségnek is kell lenni, különben koncepdáltak volna annyit, hogy Pest vármegye, vagy a főváros tiszti főorvosa is bizonyíthassa, hogy az illető folyamodó épkezláb ember és elég egészséges arra, hogy — Brassóban, Kanabokán, Mucsán vagy Rátóton patikus lehessen.

Vidéken különben még türhetők az állapotok, mert az 'odaváló fiúk az illető törvényhatóságok jóvoltából előbb-utóbb zöldágra vergődnek. Hanem Budapesten mintegy husz esztendeje (amikor a milliomos Török József egyetlen fia az Andrássy-uton, egy akkori fővárosi tanácsos öcsöce pedig a zsidókórház közelében kapott a főváros pártoló javaslatára patikát) még nem akadott olyan patikáriussegéd, aki elmondhatná, hogy az ő kérvényét nem utasította el a főváros azzal, hogy az új gyógyszerár *veszélyeztetné* a környékbeli patikák fennállását.

Mint hogy a törvény szerint csupán a meglévő patikák veszélyeztetése esetén lehet a kérelmet megtagadni: a főváros következetesen ezzel áll elő. A főorvosnak ez a stereotip kijelentése többnyire komikus hatást gyakorolt gyógyszerészi körökben, amin nem is csodálkozhatunk, ha figyelembe vesszük, hogy a sokkal kevesebb percentre dolgozó kávéosok, rőfösök és fűszerek egymás hátán is széltiben meg tudnak élni.

Budapestnek ez idő szerint 815.000 lakosa és 78 patikája van. Ha duplán számítanók a 4000 lélekszám minimumot, akkor is 102 győszertárnak kellene lenni. Mi az oka tehát annak, hogy a főorvos oly ridegen elutasítja a kérelmezőket?

Ennek többféle oka van. 1900-ban a főváros gondolt merészet és nagyot és maga állt be folyamodónak. Megfelelő tanácsis utasításra Schermann Adolf *egyszerre* öt oly helyet is talált, ahol egy új gyógyszerár felállítása *a többiek létezését nem veszélyeztetné*. Fölterjesztésére azonban a belügyminiszter azt felelte, hogy a megjelölt helyek mindegyikére évek hosszú sora óta *állandóan* okl. gyógyszerészek is folyamodtak és így a törvény a) pontja nem alkalmazható. Mint hogy azonban a főváros kérvényéből egyúttal az is kiténik, hogy *legujabban* nem ellenzi az illető helyeken új patikák felállítását, hát a miniszter *magának* tartja fenn azt a jogot, hogy az új gyógyszerárakat *kinek* adományozza. A főváros ezután, ugylátszik, hogy afölött való elkeseredésében, hogy fölsült ezzel a tervével hogy ő, a miniszter beleszólása nélkül, 4—5 patikajogot osztogathat: oly direktívát adott a főorvosnak, hogy ezután utasítsa csak el istenigazában az alkalmatlankodó patikussegédeket.

De még ha ez a valószínűnek látszó feltevés alaptalan is bizonyulna: a főváros tiszti főorvosa patika-ügyekben elfogulatlan, tárgyilagos, szaktudáson és tapasztalatain alapuló véleményét a mai rendszer mellett *jüggetlenül* nem nyilváníthatja. Mert ő nem életfogytiglan kinevezett tisztviselő, hanem hat évenként a választás eshetőségeinek van kitéve. És kinek, illetve kiknek az ajánlatára választja a közgyűlés újból meg? A közegészségügyi al- és főbizottság javaslatára, mely bizottságok első sorban hivatják arra, hogy működését ellenőrizzék. Ugyde az albizottságban benne ülnek a legelőkelőbb, legbefolyásosabb és legvagyonosabb — *gyógyszertartulaj-*

donosok, sőt talán többségben is vannak. A főváros javaslatait tulajdonképpen csak a közegészségügyi albizottság rostálja meg. A főbizottság előbbinek határozatát rendszerint vita nélkül magáévá teszi, a tanács és a közgyűlés is hasonlóképpen jár el. És meg kell adni, hogy a gyógyszerártulajdonos-bizottsági tagok minden elképzelhető eszközzel féltve őrzik miniszteri jóvedelmüket és tesznek róla, van módjuk hozzá, hogy diplomás munkatársaik továbbra is csak páriák maradjanak. Képzeltető-e ily viszonyok között olyan harakirit elkövetni akaró főorvos, aki kimerné jelenteni, hogy de bizony itt vagy ott, egy új patika miatt a többi sem volna kénytelen bezárni a boltot... A legközelebbi választáson menten kibuktatnák.

Annál inkább feltűnt nekünk, hogy a minap letárgyalt kérvények egyikénél a főorvos *elhagyta az ő szokásos «veszélyeztetését»*.

Mérlegelve a körülményeket, valószínűnek tartjuk, hogy a helynek jól megválasztott volta ejtette gondolkodóba Schermann Adolfot.

Mert bizony a Kerepesi-ut és Gyöngygyuk-utca sarkán, szemben a Rókus-kórház kapujával, ahol évente százezer bejáró és távozó beteg is megfordul és ahol némi idegenforgalom is állandóan észlelhető: az új patika nem volna rászorulva a távolabb eső patikák forgalmi körére, tehát erre már igazán hajos volna ráfogni, hogy *veszélyeztetné* a többi ekszisztálását. Ha sejtette volna néhai való jó Schermann Adolf t. főorvos, hogy ez az ő utolsó patikajavaslat: az idők folyamán elraktározott tárgyilagos meggyőződéseinek ezuttal bizonyára nyíltan kifejezést adott volna.

Mint hogy a patikakérvényeket a közgyűlés második napján és miként már említettük az «audiatur et altera pars» elvének következetes mellőzése mellett szokták sundan-bundan röviden leszerelni, előre láttuk, hogy a négyszáz törvénytisztelét gyakran fitogtató városatya közt nem akad egyetlen egy sem, aki, hivatkozva a törvény rövid, de velős és világos rendelkezésére, kijelentette volna, hogy ezt a kérvényt nem lehet elutasító javaslattal felterjeszteni.

A japán-orosz háboru.

Budapest, május 26.

A japánok a mai táviratok szerint egyszerre fogják megtámadni az oroszokat Port-Arthurban és Liaojang felett. Már az egyes japán hadtestek szerepe is ki van osztva s bár egyik táviratunk azt mondja, hogy a Port-Arthur támadására rendelt hadtest 19-én még nem indult el Japánból, egy másik tudósításunk már japán seregeknek a tengerpart mentén Port-Arthur ellen való vonulását jelenti. Valószínű tehát, hogy a kettős döntő ütközet tényleg a jövő hét közepén, vagyis június hó 1-je körül lesz meg.

Korupatkin diszpozícióiról kevés hír érkezik. Tulajdonképpen az sem bizonyos, hogy készül-e az ütközetre vagy sem. Itt-ott fel-fel bukkannak ugyan az orosz csapatok, de rendszeren csak olyan helyeken, amelyeket nem jeleznek stratégiai pontoknak.

Mai távirataink a következők:

Port-Arthur körül.

Csifu, május 26.

Egy ma ideérkezett francia, ki szemtanuja volt Port-Arthur utolsó ágyuztatásának, azt jelenti, hogy nyolc nagy japán hajó egy óra hosszat időzött a kikötő bejárata körül és tíz perces időközökben lőttek oldalsó ágyúikkal. Dalmában, amidőn a francia utazó azt elhagyta, minden csendes volt, csak hogy, azt mondta, minden órában várják a japánok támadásait. A polgári és katonai hivatalnokok készek Dalmit elhagyni. Polgári személyek közül csak néhányan maradtak vissza nem hivatalos állásokban. Az oroszok néhány nap előtt tett ama kísérletét, hogy a dalmi hajójavító-műhelyeket és rakodókat tönkretegyék, nem sikerült. Stössel tábornok a Hacuze páncéloshajó elsüllyedésének hírére elrendelte, hogy ezt a kísérletet ne ismételjék meg. A japánok zárt csapatokkal állnak Picevóban és Kincsauban és a felsziget mindkét oldalán vonulnak Port-Arthur felé. A picevói kikötőben ma egy japán hajó egy Csifu nevű német gőzösre tüzelt, melynek jelzését fölre-

értette. Az elmúlt éjjel a liaotiesani előhegység magasságában a Kanin nevű svéd gőzösre tüzeltek, de hogy ki, azt nem tudni.

A szárazföldi harcokról.

Szöul, május 26.

Gönsani távirat szerint az oroszok a mostani koreai uralkodócsalád megalapítóitól Hanghönghen 450 év előtt épített síremléket elpusztították, az ottani ereklyeszekrényeket elégették, bár a koreaiak ezeket az ereklyéket szenteknek tartják. Nem nyer megerősítést az a hír, hogy Gönsanban kozákok állanak husz ágyuval. Ezek valószínűleg tranzbajkái lovas-ütegek, melyek közül többet a háboru kitörése előtt az első vladivosztoki hadtesthez osztottak be. Egy Jönganföböl visszatért koreai azt jelenti, hogy ott csak kevés csapat van. A lakosság hír szerint nyugodt, de a japánoktól való megszállást a hatóságok szigorú magatartása miatt nem üdvözli. Az oroszok sok fát hagytak hátra. A szöuli helyőrség nem erősebb 800 főnél.

Sanghai, május 26.

A második japán hadsereg, amely az 1., 3. és 4. hadosztályokból áll, már megérkezett Liaotungba, az 5. és 11. divíziók még uton vannak. A harmadik japán hadsereg, mely a 9. és 13. hadosztályokból s tüzérandárból van alakítva, még nem hagyta el Japánt a hó 19-én. Hír szerint az 1. és 4. divíziók fogják megtámadni Liaojangot, az 5. és 11. hadtestek pedig a harmadik hadsereggel fognak vállalkozni arra, hogy az egész Liaotung-félszigetről elűzzék az oroszokat. Port-Arthur megtámadása, amely az 5. hadtest feladata, még egy ideig késni fog.

A japánok s az orosz sebesültek.

Berlin, május 26.

A Vossische Zeitung-nak táviratozzák Szentpétervárról, hogy Liangiangba visszaérkezett orosz tiszték rendkívül nagy elismeréssel beszélnek a japán kórházak berendezéséről s a japán katonáorvosok nagy emberszeretetről. Két orosz sebesült a 11. ezredből nagy erőfeszítéssel eljuttatott Mukdenbe és lelkesedéssel mesélték, hogy milyen önfeláldozóan ápolják a japán katonáorvosok az orosz sebesülteket. Minden sebesült orosz tisztnek külön tábori sátra van és maga végelátja meg ételét. Most 450 orosz sebesültet kezelnek a japán katonáorvosok. Az orosz sebesültek és a japán katonák közt igen jó a viszony. Tényleg elfordultak kegyetlenkedések orosz sebesülteken, de azokat chinaiak követték el, akik halálosan gyűlölik az oroszokat.

TÁVIRATOK.

Szerbia fegyverkezése.

Belgrád, május 26. A skupstina június végén vagy július elején rendkívüli ülészsakra fog egybegyűlni. A skupstina egybehívásának nemcsak az a célja, hogy megszavazza a törvényjavaslatot a király felkenéséről, hanem az is, hogy rendkívüli hitelt szavazzon meg gyorstüzelő ágyúk beszerzésére. E tekintetben már hosszabb idő óta tárgyalások folynak a szerb kormány és az Ottoman-bank képviselői között. Az Ottoman-bank ugyanis kész kölcsönt nyitni Szerbiának, ha a gyorstüzelő ágyúkat francia gyárakban rendelik meg.

Az örmény kérdés.

Konstantinápoly, május 26. Száli basa pótlólag azt a parancsot kapta, hogy még maradjon Szaszunban. Ma beérkezett magánjelentések szerint a muszi szandsák örményei állandóan nyugtalanok, mert a kurdok és a csapatok együtt zavarognak.

A macedon reformok.

Szöfia, május 26. Hilmi basa és a külföldi polgári ügynökök június közepén Monasztirba utaznak.

Szalóniki, május 26. Lippa környékén egy török csapat megtámadott egy bolgár bandát. Mikor a török csapat fegyverletételre szólította fel a bandát, a bolgárok tüzeléssel válaszoltak. Négy komitási elcsétt, a többiek északnyugat felé menekültek. A holtaknál montenegrói utleveleket találtak, amelyek valószínűleg hamisítványok.

NAPIHIREK.

Budapest, május 26.

— (Időjárás.) A levegőnyomás eloszlásában lényeges változás nincsen. Európában az idő száraz és enyhe.

Hazánkban az idő száraz jelleget öltött, amennyiben eső csupán Erdély délkeleti részén esett. Az éjjeli hőmérséklet az északi felföldön alacsony volt.

Jóslat:

Változóan felhős, tulnyomóan száraz, nappal melegebb és éjjel különösen az ország keleti felében még hűvös idő várható.

Hőmérséklet: +19-6 C. fok.

— (Udvari és személyi hír.) Mária Jozefa főhercegnő Izabella hercegnő elhalálása alkalmából Bécsből Drezdába utazott.

— (A király utazása.) Ő felsége, itt tartózkodását félbe szakítva, ma délután 3 óra 25 perckor külön udvari vonaton a Lajtha melletti Bruckba utazott a tábor megsejmlésére. A király fogadására, aki gróf Paar Ede, Bolfras Arthur főhadsegédek, báró Apor és Gozani marquis szárnysegédek kíséretében érkezett a Keleti-pályaudvarra, megjelentek Márkus József főpolgármester és Rudnay Béla főkapitány, továbbá Ludvig Gyula államvasuti elnökgazgató, akikkel a király néhány barátságos szót váltott, majd pedig Lachnits János állomásfőnök jelentésére, hogy az indulás ideje elérkezett, a vonatra szállott. A külön vonatot Ludvig Gyula vezeti és az államvasutak részéről egészen a határig elkísérik Kotányi igazgatóhelyettes, Kovács halparti üzlelvezető és Winkler József főmérnök. A király kíséretében helyet foglalt még dr. Kerzl udvari orvos, báró Nagy udvari titkár és Gebhardt udvari fizető-mester és számos szolga, Lichtenstein herceg főudvarmester, valamint az udvartartás itt időző többi tagja azonban nem kísérték el a királyt, mert június 3-án újra Budapestre érkezik és egész június 15-ig állandóan itt marad, de ez idő alatt több ízben ki fog randulni Gödöllőre.

— (Követségi attasék.) Ő felsége Masirevich Constantint, az államtudományok tudorát, a közös külügyminiszteriumban alkalmazott földmívelésügyi miniszteri segédfogalmazót, valamint báró Walterskirchen József és báró Seidler Frigyes János fogalmazó gyakornokokat fizetéstelen követségi attasékká kinevezte.

— (A trónörökös Angliában.) Londonból jelentik: Ferenc Ferdinánd főherceg június 10-én jelen lesz az alderscotti hadgyakorlaton.

— (Gróf Lónyayék Bodrog-Olasziban.) Gróf Lónyay Elemérné hosszú betegségéből felépülve, férjével visszatért olaszországi utjáról s mint Sátoralja-Ujhelyről jelentik, Bodrog-Olasziba érkezett. A grófi párt az állomáson az előjáróság, a papság és az uradalmi hivatalnokok fogadták.

— (Merénylet a cár vonata ellen.) Pétervári jelentés szerint a cár vonata ellen merényletet kíséreltek meg. Midőn a cár mult pénteken Kremencsuk dél-oroszországi várost meglátogatta, a rendőrök észrevették, hogy a város előtt hosszabb területen fölszedték a vasúti sínt. A cár vonatának elindulása előtt ezen a helyen egy másik vonat kisklott.

— (Bibornok az olasz királynál.) Olaszországból nagy feltűnést keltő hír érkezik, amelyet azonban még nem erősítettek meg. Eszerint Svampa bolognai érsek-kardinális részt fog venni a diszebeden, amelyet az olasz király tiszteletére adnak. 1870 óta ez az első eset, hogy egy egyházfőjedelem résztvesz olyan ünnepségen, amelyet az olasz király tiszteletére rendeznek. Svampa a legelőkelőbb olasz biborékok egyike, a tavalyi konklávéban pápajelölt is volt; aránylag még fiatal ember.

— (Az amerikai hajóraj Fiumében.) New-Yorkból érkezett kábeljelentés szerint az amerikai hajóraj, mely a napokban a fontosabb európai kikötők meglátogatására utra kelt, szemleutjában Fiuméba is ellátogat. Az amerikai hajóraj eddigi megállapodásos szerint a jövő hó közepe táján érkezik Fiuméba. A tengerészeti hatóság nagy ünnepélyességgel fogja fogadni, melynek programját legközelebb megállapítják. A hajóraj három napig fog Fiumében időzni.

— (Hét egyetemi tanár nyugalomba vonul.)

Egyik reggeli lap írja a következőket: A mostani iskolai esztendő végén hét professzor fog nyugalomba vonulni a budapesti Tudomány-Egyetemről. Köztük lesz, mint jelentik, a magyar tudósvilág egyik legnevesebb kitűnősége, dr. Vámbéry Armin is. Az egyetem e hét régi tanára öreg kora miatt távozik a katedra mellől. Nyugalomba vonulnak a hittudományi kar tanárai közül: Bita Dezső dr., az alaphittan nyilvános rendes tanára és Klinger István dr., a lelkipásztorságtan nyilvános rendes tanára, akik mindketten viselték már a rektori méltóságot; az orvostudományi kar tanárai közül: Bakody Tivadar dr., a hasonszenvi kór- és gyógytan és kórodai előadások nyilvános rendkívüli tanára; a bölcsészettudományi fakultás tanárai közül: Hatala Péter dr., az arab nyelv nyilvános rendes tanára, Mayr Aurél dr., az indogermán nyelvészet nyilvános rendes tanára, Thewrewk Emil dr., a római régiségek nyilvános rendes tanára, volt rektor és Vámbéry Armin dr., a török és tatár nyelvek nyilvános rendes tanára.

— (Fiume — osztrák föld.) Ezt a tájékozatlanságot egy Müller von Moyensee Ferenc nevű magyar és osztrák altengernagy mondta, aki egy bécsi lap hasábjain hozta nyilvánosságra földrajzi ismeretét (?). Az osztrák főlhivatalos «Fremdenblatt» ugyanis haditengerészetünk főbb tisztjeit fölkérte, mondják meg, mi a véleményük a japán-orosz háborúról és mit tartanak íőképpen a tengeri haderők értékéről. A tiszt urak szakértelemmel válaszoltak a föltett kérdésre és nyilatkozataikban már előre az oroszoknak ítéltek oda a győzelem pálmáját. A meginterviewolt tengerésztisztek között volt a fentnevezett altengernagyunk is, aki Fiumét is bevonta ismereteinek tárházába olyképpen, hogy az egyetlen magyar kikötővárost egyszerűen besorozta az osztrák partvidékhez. Nagy katonai tudással beszélt a torpedőről, amelyet a japánok is tudják, hogy csak magyar földön készül. A magyar és osztrák haditengerészet altengernagya azonban nem osztja a japánok nézetét, mert szerinte «Whitehead osztrák földön tökéletesítette a torpedókat.» S így esett meg, ki tudná hányadszor, hogy Fiumét katonailag megint Ausztriába kebelezték be.

— (Szerb kereskedők Budapestén.) Vasárnap délután százhusz szerb nagykereskedő és kereskedelmi kitűnőség érkezik fővárosunkba. Idejövételük célja, hogy Magyarországgal bensőbb közgazdasági viszonyba lépjenek, megismerjék hazai termékeinket s hogy a hazai cégekkel állandó összeköttetést létesítsenek. A szerb vendégek vasárnap délután 3 óra 30 perckor érkeznek meg a keleti pályaudvaron, ahol a Kereskedelmi Csarnok elnöksége és tagjai fogadják nagy ünnepélyességgel. Még aznap este megnézik az Opera előadását, mely után 10 órakor ismerkedési estére gyűlnek össze a Kereskedelmi Csarnok helyiségében, amelyen előkészítik az üzleti látogatásokat is. Hétfőn a város diszebedet ad a vendégek tiszteletére a Városliget városi pavillonjában. Kedden este fél 9 órakor a Kereskedelmi Csarnokban lesz diszebed s a vendégek szerdán délután fél 2 órakor a keleti pályaudvarról haza utaznak.

— (Jégverés.) Sümegről jelentik: A Sümeggel szomszédos Csabrendek község határát tegnap a jég teljesen elpusztította. A községben óriási kiterjedésű szőlőhegyek vannak és a lakosság legnagyobb részének ez a fő jövedelmi forrása. A vihar számtalan embert kenyerétől fosztott meg. A vihar egy óra hosszat tartott és a hegyekből nagymennyiségű követ, fát és földet söpört a községbe, mely sok ház falát bedöntölte és a víz behatolt a lakásokba. A szélvihar évszázados fákat tövestől kicsavart a földből. A vetésekben a vihar nagy kárt tett, különösen a rozsban, amely a vihar előtt különösen szép volt. Csabrendekről a vihar Sárosd, Gyepü-Kaján és Káptalanfa községek felé vonult, hol szintén óriási kárt tett. — Zala-Szent-Györgyön éjjel lepték meg a vihar a lakosságot és csak reggel tették észre az óriási csapást. Öreg gazdák is alig emlékeznek ilyen jégverésre. Ez a vidék is nagy inség elé néz.

— (Lubrich Ágoston emléke.) A Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztálya elhunyt tagjának, Lubrich Ágostonnak, a budapesti királyi magyar tudományegyetemen a neveléstan tanárának

a Kerepesi-temetőben levő végső nyugvóhelyét sir-emlékkel jelöli meg, amelynek leleplezése május 31-én megy végbe. A leleplezés ünnepségeinek sora: Délelőtt 9 órakor halotti szentmise az egyetemi templomban. Délelőtt 11 órakor a siremlék ünnepies leleplezése a Kerepesi-temetőben, mely alkalommal beszédet mond *Giesswein* Sándor dr. apátkanonok, a Tudományos és Irodalmi Osztály elnöke. Délután 5 órakor osztálygyűlés a Szent-István-Társulat palotájának dísztermében: emlékbeszéd *Lubrich* Agost-ról, mondja dr. *Acsay* Antal kegyesrendi áldozópap, egyetemi magántanár.

— (Torpedók megrendelése.) Fiuméből jelentik, hogy hiteles adatok szerint az ottani *Whitstead* torpedógyár négy évre el van látva megrendelésekkel; Oroszország részére 94, Ausztria-Magyarország részére 116, Franciaország részére 126, Olaszország részére 60, Svédország részére 24, Hollandia részére 12 torpedó rendelettet meg a gyárnál. Japán már három évvel ezelőtt bőven ellátta magát torpedókkal, amelyeket akkor Japán a gyárnak készpénzzel fizetett meg.

— (Gyilkos és öngyilkos vőlegény.) Nyiregyházi takarékpénztári tisztviselő, néhai *Szabó* Dávid volt megyei főorvos fia, ki mint hírlapíró és tárcáíró is jó nevet szerzett magának, ma reggel 9 órakor előbb menyasszonyát, *Kertész* Jankát, azután magát lötte agyon. Menyasszonyára két lövést tett; a viruló szép 17 éves leányt az első lövés melle fölött, a másik lövés füle tövében találta; mindkét sebesülés halálos volt. Ezután önmaga ellen fordította a revolvért, az első lövés feje tetejét surolta, a második agyába hatolt; másfél órai haláltusa után meghalt. Tettének oka felől kihallgatni nem lehetett; rémes tettét valószínűleg oktalan féltékenységi rohamban követte el. A menyasszony szülei tegnap vásárolta meg a kelengyét Debrecenben. Az estét együtt töltötték Nyiregyháza a színházban. *Szabó* ma korán reggel virágcsokrot rendelt menyasszonyának, innen leendő sógora, *Eltscher* tanár lakására ment, hol menyasszonya tartózkodott, ahol a tettet, mielőtt a háziakkal érintkezhetett volna, elkövette.

— (A tüdővész ellen.) Kopenhágában ma nyitották meg a tüdővész leküzdésére alakult nemzetközi egyesület tagjainak kongresszusát. A kongresszusnak mintegy 200 résztvevője van. Nemcsak Franciaország, Németország, Anglia, hanem Ausztria-Magyarország, Oroszország, Svédország, Norvégia, az észak-amerikai Egyesült-Államok, Belgium, Olaszország, Németalföld, Portugál, Svájc, Spanyolország és más államok küldtek képviselőket. A királyi család jelenlétében *Dountzer* tanácselnök nyitotta meg a kongresszust. *Oldenburg* kopenhágai főpolgármester mint a tüdővész leküzdésére alakult dán nemzeti egyesület elnöke vezette az ülést. A kongresszus főképpen a következő tárgyakkal foglalkozott: Az első ülés az utcákon és nyilvános tereken való köpködés tilalmával foglalkozott.

— (Házasság.) *Goda* Géza hírlapíró társunk a Budapesti Napló belső munkatársa, e hónap 23-án esküdtött örök hűséget *Seifler* Alice kisasszonynak.

— (A szocializmus gyümölcse.) Bihar-megyére a nyár, ugy látszik, bajt és veszedelmet hoz. A nép ugyanis — dacára az élesdi szomorú eseménynek — mindenfelé forrong s a mag, amelyet esztendőnk hosszú sora óta szocialista izgatott vetettek el, véresen kel ki s a pusztulás elkövetkezését hirdeti. Nemcsak az oláhok, de az Ermellék józan, becsületes, magyar parasztjai is lázonganak. Egyik nap csendőrt gyilkolnak, a másik nap kenyéradó uraságuk birtokát perzselik fel. Sötét és komor a jövő képe s a szemhatáron még az aratási sztrájk réme is fenyeget. Ennek előjártéka az a vakmerő tulajdon elleni merénylet, amelyről *nagypáradí* tudósítónk a következőkben számol be:

Az Ermihályfalva mellett fekvő *Gálospetri* község határában két nagyobb birtok terül el. Az egyik *Draveczy* Gyuláé, a másik *Fráter* Vincéé. Terjedelmes uradalmi birtok mind a kettő, sok száz ember él a birtok után tisztességesen. A két földbirtokosnak ezideig nem is volt baja a munkásokkal. De most, hogy a földmivelő szocialisták egymásután alakítják meg szervezeteiket, a gálospetri-i nép lelkében is fellobogott az urak elleni gyűlölet. A gyűlölet a pusztító veres kakas alakjában jelentkezik s miatta napok óta retteghésben él a környék lakossága. Egy

hét óta úgy a *Draveczy* Gyula, mint a *Fráter* Vince birtokán megjelenik a veres kakas, a pusztító tűzvész. *Draveczy* birtokán egymásután égnek le a szalma- és szénakazalok, kukorica görék, gazdasági épületek. A tűz rendszeren estefelé üt ki és pedig olyan félelmetes erővel, hogy az oltásra gondolni sem lehet. *Fráter* Vince birtokán egy hét alatt leégett 1200 mázsa szemes kukorica a birtokon levő összes gazdasági épülettel. A szép uri birtok most a pusztulás komor képét mutatja. Romban állanak az összes gazdasági épületek, segédlakások, tönkrement minden takarmány, a kár — az eddigi becslés szerint — *Fráter* birtokán *hatvanháromezer* korona. *Draveczy* birtokán szintén a pusztulás az ur. A rendes uri birtok épületei csonkán meredeznek az égnek, az elégett szalma- és szénakazlak pernyéjét a hetedik határba viszi a nyargaló tavaszi szellő. A zöld fűtengert is fekete pernye borítja. *Draveczy* kára — az eddigi becslés szerint — huszonöt-harmincezer korona. A tűz minden esetben gyújtogatásból keletkezett. De hogy ki hajtja végre a pusztító munkát, azt nem lehetett eddig megállapítani. A csendőrség több embert letartóztatott ugyan, de ezek állhatatosan tagadnak. *Gróf Tisza* István belügyminiszter az ermihályfalvai főszolgabíró táviratilag értesítette a rendszeres gyújtogatásról. *Gróf Tisza* István azonnal táviratozott s elrendelte, hogy a fenyegetett birtokok megvédelmezésére egy század katonaság vonuljon ki.

A biharmegyei *Belényesről* ugyancsak a szocializmus fattyulajlásaként valóságos rablóvilágról veszünk tudósítást. A belényesi hegyek közt lakó oláhok ugyanis, akik mint szocialisták, a tulajdon fogalmát úgy magyarázzák, hogy ami a másé, azt még fegyveres erővel is ki szabad ragadni a más tulajdonából. A Belényes mellett fekvő *Budorásza* község erdejében folyt le tegnap a tulajdon értelmezésének ilyen módja, egy kis véres harci játék kíséretében. A görög katolikus püspöki uradalom sertésfalkái most a budorásza erdőben, az ugynevezett *gyalinauorei* erdőrezsben legelnek. Fegyveres kondások őrizik éjjel-nappal a sertésfalkákat. Tegnap éjjel azután vagy tizenkét felfegyverkezett oláh rontott rá a püspöki uradalom kondásaira. Amint látávolba értek, lekapták vállukról fegyvereiket s erős golyózáport zúdítottak a kondásokra. A kondások is tüzelni kezdtek s nemsokára formális harc fejlődött ki az uradalom kondásai és a rablók között. A harcnak első áldozata egy fiatal kondás lett, aki három golyótól találva, eszméletlenül rogyott össze. A másik kondások látták, hogy komoly veszedelm fenyegeti őket, csatárláncba oszolva vehemens puskatüzést kezdtek. A fegyveres rablók közül többen megsérültek, azonban egy sem súlyosan. A rablók végre is futásnak indultak. A kondások a futókat üldözöbe vették s egy solymospetrázi lakost fel is ismertek. Egy óráig tartó küzdelem után állott ismét helyre a nyugalom a gyalinauorei völgyben. A kondások a támadás után azonnal lovas embert küldöttek *Budorászára* és *Belényesbe*, aki a budorásza-i jegyzőnek és *Gera* Sándor püspöki uradalmi kormányzóknak jelentést tett a dologról. A csendőrség is mozgósítva lett, azonnal megkezdte a nyomozást s azt a solymospetrázi rablót, akit a kondások felismertek, letartóztatták. A súlyosan megsebesített kondást a belényesi kórházba szállították be. Állapota olyan súlyos, hogy nem épül fel többé. A vizsgálat vezetésével dr. *Nagy* Géza királyi ügyész a belényesi járásbírósgót bizta meg. *Lukács* albiró a helyszínrre utazott, hogy a kihallgatásokat megejtse.

— (Gyászrovat.) *Kóbor* Dezsőt, képviselőházi terembiztost súlyos csapás érte, felesége *Kóbor* Dezsóné szül. *Garay* Janka, e hónap 25-én 30-ik évében, hosszú és súlyos szenvedések után meghalt Budapesten.

— (A kaszárnyák felírása.) A kaszárnyákon és katonai épületeken úgy látszik nem sokáig éktelenkedik a német felírás a terpeszkedő kétféjű sas alatt. Ha ez a gyűlölt madár ott fog is még disztelenkedni egy ideig, a felírások átfarmálódnak magyarrá. A delegációban ugyan még nem szavazták meg az erre vonatkozó tételt, de a megszavazás bizonyosságára vall

az a körülmény, hogy a hadtestparancsnokság budai palotájáról ma reggelre eltűnt a német felírás s helyette ott ékeskedik magyarul:

«Császári és Királyi Hadtestparancsnokság.»

— (Keckeméthy — Fiumében.) Tegnap lázas izgatottságba esett *Fiume* városa. Futótűzként ugyanis az a hír terjedt el, hogy a rendőrség elfogta — *Keckeméthy* Győzöt. A nagy szenzáció azonban csak egy kis incidensé zsugorodott össze a valójában. Csak annyi történt, hogy az abbaziai hajóról leszálló utasok közül egy férfi feltűnően hasonlított *Keckeméthyre* és minthogy viselkedése gyanús volt, a rendőr letartóztatta. A jelenetnek természetesen nagy nézőközönsége volt és azt hitték, hogy *Keckeméthy* került hurokra. A fiatal embert a vele volt hölgygyel együtt a rendőrségre kísérték, ahol kitűnt, hogy — fiatal házask s jelenleg nászutazáson vannak. A baklövés miatt persze a flumei rendőrségnek hosszú lett az orra.

— (Eltűnt az esküvő előtt.) A bécsi előkelő társaságban nagy feltűnést kelt dr. *Meiszner* Rudolf göttingeni egyetemi tanárnak rejtélyes eltűnése. A tudós professzor pár nap előtt érkezett Bécsbe, hogy huszonhárom éves menyasszonyát oltár elé vezesse. Maga a tanár ötvenhárom éves. Tegnap kellett volna megtörténni az esküvőnek, de pár órával az esketés előtt a vőlegény eltűnt. Hogy hová lett, még nem tudják biztosan, de alighanem az esküvő elől szökött meg, mert pár nap előtt sürűn nyilvánította aggodalmát ismerősei előtt, hogy házassága a nagy korkülönbség miatt nem lesz boldog. A menyasszony már toilletet csinált, amikor megérkezett a hír, hogy a vőlegény eltűnt.

— (Sikkasztás egy grófi uradalomban.) *Eszékről* jelentik, hogy a gróf *Normann* Gusztáv-féle bisováci uradalom gazdasági hivatalában a sok év óta ott alkalmazott *Cosic* Lukács számtartó hirtelen elbocsátása után nagy sikkasztások nyomára jutottak. Az eddig konstataált hiány 100,000 koronát tesz ki. Mikor az uradalom jogtanácsosa *Cosicot* felelősségre vonta, ez heismerte a sikkasztást és hogy a letartóztatástól megmeneküljön, 106,000 korona értékű értékpapírt adott át a jogtanácsosnak, amely összeget magánpénzfiatrából vett elő *Cosic*. A könyvek vizsgálata folyamatban van. Azt hiszik, még nagyobb hiányoknak is nyomára fognak jönni, mert *Cosic* nagylábon élt. *Cosic* leleplezése nagy feltűnést keltett, mert nagy horvát hazafinak ismerték és a horvát ellenzékhez szított.

— (Bikaszállítás akadályokkal.) A budapesti bikaviadalra szánt szilaj bikák mindinkább közelednek szereplésük színteréhez, de úgy látszik, hogy már nyilvános fellépésük előtt is akadályokat kell átugraniok. *Bux* osztrák határállomáson ugyanis az állategészségügy hivatalát a szabályszerű vizsgálatnak akarta alávetni a vasketrecbe zárt állatokat, de e veszélyes vállalkozástól visszaretentette a harcias állatok vészjósló magatartása. A vizsgálatot tehát nem merete megtartani, de hogy a törvényes formákat mégis betartsa, megtagadta az engedélyt a bikák továbbítására. A bikák vesztéglését a szállítmány vezetőjének távirati megkeresésére végül is az osztrák földm. velésügyi miniszter szüntette meg a vizsgálat elengedésével és így egy napi késedelem után a különvonat folytathatta útját Budapest felé. A belépő-jegyek árát a rendezőség a lapok hirdetési rovatában teszi közzé. A közönség különös érdeklődése e szenzációs látványosság iránt abban is megnyilvánul, hogy helyét már jó eleve előjegyzéssel biztosítja.

— (A vérhas bacillusa.) A londoni *Daily Express* jelenté *Colombóból*: Dr. *Cassellani* Aedo az állítja, hogy felfedezte a dysentheria-bacillust. A dysentheria (vérhas) egyike a legveszedelmesebb betegségeknek és ha dr. *Cassellani* csakugyan felfedezte bacillust, ezzel az ellene való védekezés is lényegesen meg van könnyítve.

— (Nagy tűz.) *Memphisből* (Tennese) jelentik: *Yasoo* Cytinek a *Jasoo* folyótól délre eső részét nagy tűz pusztította el. Az elpusztult épületek között van a tanácsház, a bírósági épület és posta, az összes bankok, üzleti épületek és nyomdák.

— (Ötven munkás halála.) *New-Yorkból* táviratozták: *Harrysburgi* (Pennsylvania) távirat szerint egy *Williamstown* mellett lévő bányában a bányalég ötven munkást megölt. Eddig hét holttestet szállítottak felszínre.

— (Furfangos tolvaj.) *Decker* Ferenc huszonkilenc éves kárpitós tegnap beállított *Neumann* Simon

Gizella-tér 4. számú kereskedésébe, ahol egy csomó kártyasárut rendelt meg egy bíró nevében. Az árut nyomban szállító kocsi rakatta és maga is felült a kocsi hátulsó részére. Utközben azután a megrendelt áru egy részével leugrott a kocsiról és megszökött. Csak később vették észre, hogy a tolvaj megugrott. A rendőrség azonban még tegnap kinyomozta és letartóztatta.

* Főhívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «Adria» szállóval szemben létező női-divatruházára.

TRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Szigeti József-est. Kegyelettel áldozott a Nemzeti Színház a legnagyobb magyar művésznek, ki valaha deszkáin mozgott, Szigeti Józsefnek tegnap este, «A csizmadia mint kísértet» című vigjátéka színehozatalával. A vállalkozás várakozáson felül jól ütött ki. A pompás humorral írt és kedves naivitással bearanyozott régi darab egész újdonság volt a Nemzeti Színház közönségének, melyet nem kellett tapsra a klakknak buzdítani. Különben is Weidinger ur az operaházban értékesíté megbecsülhetetlen nagyságu tenyereit. Az első mozzanattól kezdve, midőn *Rózsahegy* mint Miska csizmadia-inast egy nagy csizma pucolásával foglalkozva megpillantották, kitört a nézők derűltége s csak az igazán szomorú fordulatnál, Sas István uram kutba ugrásánál váltották fel érzékeny könyvek a jóleső nevetést. E darab épp úgy, mint Szigeti József többi színműve, méltóan foglalhatja helyét továbbra is a Nemzeti műsorán, vasárnaponként, különösen ha a fiatal női szerepbe néhány dalt heletennének Blaha Lujza számára, kit igazán kamatoztatlanul bevett a színház, munkabírása és tehetsége legragyogóbb idejében. A kegyeletos estén T. *Vizvári Mariska*, a szerző bájos unokája adta Zsuzsika leányasszony szerepét, a csizmadianét pedig *Vizváriné Szigeti Jolán*, a szerző leánya. Ez utóbbi nagyon a helyén volt, *Vizvári Mariska* azonban nem tud parasztlány lenni sehogysem. Finom, előkelő megjelenése nem illik a polgár-ruhába sem, melylyel a darabot modernizálta, hogy tudna tehát falusi csizmadia lánya lenni. Annál jobb volt *Rózsahegy*, mint Mihály deák, ha a mi feledhetlen Szerdahelyinket utól nem is érte. Épp olyan volt a különbség *Gál* és Szigeti József Sas Istvánja között. *Gál* is tempós volt, szentenciózus, magyaros és minden tekintetben derék, de hol az az arany kedély, az az édes melegség, mely Szigeti József művészetéből kiáradt. Külön dicséretet érdemel *Gabányi Kálórija*, méltó utódja néhai Réthi Miska bátyának. Az apróbb szerepekben *Bakó, Hetényi, Náday Béla* és mások a főbekkel együtt egy darab rég letűnt Magyarországot varázsoltak eléünk, melyen jól esett elmerengőnk, mint multunk zölgvirágos hantin. Hasonló folytatás elé örömmel nézünk.

SPORT.

× *Alagi futtatások.* A vasárnap kezdődő három napos alagi első nyári meeting nevezései pompásan sikerültek. Az első napi Megnyitó handicapra 24, az Eladók versenyére 19, az Újpesti akadályversenyre 6, a Terebesi gátversenyre 9, a Kétévesek eladóversenyére 13 és a Váci díjra 12 lovat köteleztek s így az első nap hat futamában 83 ló vehet részt. A második napi Eladók handicapja 25, a Palotai akadályverseny handicap 17, a Marquis gátverseny-handicap és a harmadik napi Eladók gátverseny-handicap pedig 13 nevezéssel zárult.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— *A vasutasok ügye.* A szombathelyi kir. ügyészség tegnap nyújtotta be vádiratát a vasuti sztrájkolók ellen. Az ügyészség *Csontos Sándor* műhelyhivatalnok, *Szentirmay Rezső*, *Kirnhauer Lajos* hivatalnok, *Josztinek Imre* díjnok, *Hernyi Béla*, *Mellna Lajos*, *Ambrus Gyula*, *Lang Imre*, *Lőrincz Antal* irodatisztek ellen emelt vádat a btk. 165. §-ába ütköző, a 168. § szerint minősített hatóság elleni

erőszak büntette miatt, továbbá, mert közhivatalnokok, hivatali hatalommal való visszaélés büntettét és igaztást is képez, hogy a vasutat, illetve annak mozdonyát menetképtelenné tették. A vádlottak némelyike magánosok elleni erőszak büntetével is van vádolva.

NYILTTÉR.*)

SOMATOSE

(oldódó husfehérnye)

orvosi szaktekintélyek véleménye szerint „tápkészít-mények ideálja“ betegeknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.
Gyógyszertárakban és gyógyanyagkereskedésekben

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közlőtekért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

A miniszterelnök az O. M. G. E.-hez. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gróf *Tisza István* miniszterelnököt a vasutasok mozgalmának gyors és erélyes elszüntetéséért feliratilag üdvözölte. A miniszterelnök az üdvözlést az O. M. G. E. elnökéhez intézett következő levélben köszönte meg: «Nagyméltóságú Elnök Ur! Van szerencsém kézhez venni azt a feliratot, melyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ugys mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nevében hozzám intézett az államvasuti alkalmazottak strikeja alkalmából. Amidőn az abban nyilvánított szíves elismerésért őszinte köszönetet mondanék, megnyugtathatom Nagyméltóságodat aziránt, hogy a kormány felelőssége érzetében nem fogja elmulasztani a szükséges intézkedéseket megtenni, hogy hasonló sajnálatos jelenségek megismétlődésének a jövőben eleje vételessék. Hazafias üdvözléssel: *Tisza s. k.*»

Fiume-amerikai áruforgalom. A Cunard Line hajói nemcsak személyeket szállítanak Fiuméből Amerikába, hanem a hajók úrtartalmának egy részét fentartják az *áruforgalomnak*. Annak az áruforgalomnak, amely voltaképpen még nincs meg, amelyet meg kell teremteni. Ennek az áruforgalomnak jövődöbeli alakulása a közvetlen gazdasági hasznon felül még azért is fontos, mert ez a jövőben esetleg lehetővé fogja tenni, hogy a *Cunard Line* a fedélzeti utasok menetdíját valamikor *leszállítsa*. Sőt az is valószínű, hogy ha a fiume-amerikai áruforgalom valamikor nagyobb arányokat öltene, a külföldi egyéb hajóstársulatok versenyt igyekeznének járataikkal a fiumei kikötőt felkeresni. A hazai vállalkozó töké is előreláthatólag kedvet kapna arra, hogy a tengeri vállalatok felé forduljon s a magyar pénzen épült nagy tengeri hajók óriás mértékben járulnának hozzá ahhoz, hogy tengeri kereskedelmünk a külföldtől, különösen Ausztriától függetlenitessék. Ugy tudjuk, hogy az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* fiatal hajó-ellátó-vállalatának vezetői teljes érdeklődéssel fordulnak a nagy feladat felé s már a közel jövőben nagyobb lendületet akarnak adni a fiume-amerikai áruforgalomnak.

Áprilisban a Cunard Line társaság két hajója 1670 q árut szállított el a fiumei kikötőtől és pedig 166 q ásványvizet, 400 q babot, 74 q bort, 23 q papirost, 380 q fabotot, 2 q konyakot, 105 q hamuzsirt, 37 q gyógyfüvet, 41 q kelt, 3 q agyagedényt, 29 q bádgedényt. Felkereste még Ftumét a new-yorki relációban az «Austro Americana» egy gőzöse, összesen 1442 q árut (300 q babot, 5000 q magnézitet, 521 q magnézittéglát, 120 q ásványolajat) szállítván el a kikötőtől.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

A tőzsde mai napja nyancsak mozgalmas volt. Az árak rohamosan emelkedtek. Az ország legtöbb helyéről, tehát még oly helyekről is, ahol a vetések eddig meglehetősen állottak, panaszok érkeztek, főleg a rozsa rohamos terjedéséről panaszokodnak. Sok helyütt, főleg az ország északnyugati felében a gyakoribb esőzés folytán a vetések már barnulnak s a fekete rozsa fellépésétől félnek.

A spekuláció eme hírek hatása alatt vásárolta a búzát s nagyon is okosan, mert ha az eladók tudatára fognak ébredni, hogy ez évben mily grege terméseredmény várható, annál vehemensebben fog majd a fedezéshez, azaz a vásárláshoz. Tehát jó lesz az eladást majd jóval későbbre halasztani.

Egy igen előkelő szakembertől nyert értesülésünk szerint búzából jobb eredmény, mint a legutóbbi becslés, nem várható, hanem csupán gyengébb.

Bácskából jelentik, hogy a vetések állapota igen szomorú képet nyújt. A gazdák el vannak csüggedve. Ha e hét folyamán nem kapnak esőt, úgy még a vetőmagot is alig remélik betakaríthatni.

Malmaink is ma jobb vételkedvet mutattak és a piacra került búzából 17.000 mmt váltottak magukhoz 15—20 fillérral magasabb áron.

Készáru-piac.

Búza igen jó vételkedv és tartózkodó eladás! hajlam mellett elkelt ca 17.000 mmt. 15—20 fillérral magasabb áron.

Rozs kellemesebb.

Zab és árpa ártartó.

Tengeri 5 fillérral drágább.

Búza:

Tiszavidéki: 500 mm. 81 k. 9.10 korona, 100 mm. 80 k. 9.10 korona, 200 mm. 80 k. 9.10 korona, 100 mm. 79 k. 9.10 korona, 100 mm. 79 k. 9.10 korona, 100 mm. 80 k. 9.00 korona, 500 mm. 80 k. 8.95 korona, 200 mm. 80 k. 8.90 korona, 1200 mm. 79.5k. 8.95 korona.

Fejérmegyei: 500 mm. 78 k. 8.85 korona, 200 mm. 77 k. 8.75 korona, 150 mm. 77 k. 8.60 korona, 1000 mm. 75 k. 8.60 korona.

Pestmegyevidéki: 450 mm. 80 k. 9.00 korona, 400 mm. 80 k. 9.00 korona, 500 mm. 79.5 k. 8.90 korona, 500 mm. 79.5 k. 8.90 korona, 1000 mm. 79 k. 8.92.5 korona, 500 mm. 78 k. 8.92.5 korona.

Felsőmagyarországi: 300 mm. 77 k. 8.62.5 korona.

Bácskai: 2100 mm. 75.5 k. 8.60 korona.

Szenttamási: 1500 mm. 78 k. 9.00 korona.

Bánsági: 1000 mm. 77 k. 8.65 korona.

Dunai: 400 mm. 76.5 k. 8.60 korona.

Raktárára: 1300 mm. 75 k. 8.50 korona, 1000 mm. 74.6 k. 8.50 korona.

Rozs: 500 mm. 6.50 korona, 200 mm. 6.50 korona, 200 mm. 6.50 korona, 100 mm. 6.50 korona, 150 mm. 6.45 korona, 100 mm. 6.48 korona.

Árpa: 200 mm. 6.20 korona, 675 mm. 5.75 korona.

Tengeri: 1500 mm. 5.20 korona.

Érték-tőzsde.

A megnyitáskor az utolsó prolongációval volt elfoglalva a spekuláció. Az elhelyezés simán ment, de a termés állásáról érkezett hírek nyomasztólag hatottak. Ezen hatás alatt fokozatos visszaesés állott be, mely a déli tőzsde elejére is kiterjeszkedett. Később Bécs egyre magasabb árfolyamokat küldött s a nemzetközi papírok a bécsi spekuláció által nagy tételekben vétettek fel. A hitelrészvények ennek következtében magasabban zárultak. A helyi piacon alig volt üzlet, de az irányzat gyengébbnek jelezhető.

Az előtőzsdén jegyoztek:

Oszttrák hitel	643.25	642.50	642.—	—
Magyar hitel	752.—	752.50	751.—	—
4% koronajáradék	97.27	97.27	—	—
Leszámitolóbank	452.—	452.50	452.—	—
Jelzálogbank részv.	502.50	502.50	502.50	—
Rimamurányi	490.50	490.—	490.—	—
Allamvasut	636.60	637.—	636.25	—
Városi villamos	230.—	230.—	230.—	—
Budapesti Közuti	576.—	576.—	576.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Oszttrák hitelrészvény	643.25	—	—	—
Magyar hitelrészv.	750.50	—	—	—
4% koronajáradék	97.27	—	—	—
Leszámitolóbank	452.50	—	—	—
Jelzálogbank részv.	502.50	—	—	—
Rimamurányi	490.—	—	—	—
Allamvasut	636.50	—	—	—
Városi villamos	230.—	—	—	—
Budapesti Közuti	576.—	—	—	—

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállata

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövegmellényekben. Mértékszerű megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kiváratra bérmentve küldök. 102

Minden szó 3 fill. Vastagabb betűből 5 fill. APRÓ HIRDETÉSEK A legkisebb hirdetés ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközpontok ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszbélyeget beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszbélyeget felül még 40 fillér küldendő.

Méhészársaknak Gyakorlati Méhészkönyvet egy koronáért küldök. — Kovács Sándor méhész, Baranya-Cauzan.

Tanítónő kerestetik, aki szerényebb feltételek mellett vállalkoznék arra, hogy egy tanulmányában kissé hátramaradt elemi iskolás fiút vizsgára előkészítsen. Cim a kiadóhivatalban. (5027)

Két kis Singer varrógép olcsón eladó. Izabella-tér 3. Habán.

Dijtalanul adok felvilágosítást és minden előleges költség nélkül eszközölök ki 200 kor. után 4 kor. havitörlesztéses (kezesség mellett), továbbá 200 kor.-tól 400 kor.-ig terjedő (kezesség nélküli) és legelőnyösebb ingatlan, fizetési és 1000 koronán kezdődő rendes váltókölcsönöket. Végül 1000 kor.-ig terjedő s azonnal folyosítható 8%-os, rövid lejáratu magánkölcsönöket. Bankképviselői iroda. IV. Képiró-utca 11. sz., III. em.

Butort és kárpitos munkákat részletfizetésre is ad Löwy Lipót, VI. Lázár-utca 18.

Ingyenesen közvetíték mindent a világon! válaszbélyeget kérek. Telegdi Marosludason.

Keresek egy használt szódavizgyártási és egy tejgazdasági berendezést megvételre ajánlatok. — Márkus Testvérek. Csököly, Somogyom.

Megvételre keresek nyolcas cséplőhöz való vaskerekeket. Csapó Bálint, Uzdí-Szent-Péter.

Pénzkölcsönt! Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokaik nagy kamatu adóság terheli és ezt ócsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamat fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénztörlesztés azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon

Grünfeld S.-hez Budapest, Király-u. 23. sz.

Domonkos Lajos uri és női cipész mester Budapest, Teréz-körút 32. Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipők-ből a legolcsóbb árban. — Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltenek.

1 forint heti részletre elegáns férfiruha mérték szerint olcsó árban kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Használt férfiruhákat fehérneműt, szőrmeárukat s b. vöszek legmagasabb árban. Singer Markus. Lujza-utca 16., ajtó 10. sz.

Lakásokat csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/1.

Van szerencsém a n. é. közönségnek figyelmében ajánlani a Soroksári-utca 41. sz. alatt levő vendéglői helyiséget. — Hol kitűnő magyar konyha és hamisítatlan magyar borok kaphatók. Különösen ajánlom ó-budai fehér rizling és vörös boraimat. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Teljes tisztelettel **Lintehner Odön,** vendéglős.

Egy üzlethelyiség novemberre kiadó. IX. ker., Csillag-utca 4. szám.

Gyönyörű! Marechal Niel rózsák megtelelt áron kaphatók. Rosenkranz, Göz, Ausztria.

Szobákat csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/1.

Huszár Károly címer és címtábla festő. Készít: fa, vászon, bádóg, öntött és üveg-címtáblákat. Specialista üveg-címtáblák készítésében.

Budapest, IX., Soroksári-u. 21.

Alapos oktatást a francia, angol, olasz, magyar és német nyelvben (társalgás, nyelvtan, irodalom, levelezés, stb.) ad egy úrnő, ki az illető országokban tartózkodott. — Kitűnő ajánlatok. Kiváló jó módszer. Erzsébet-körút 58., II.

Eladó ebédő és matracdivánok, ottománok, jó és olcsón. Füzéri kárpitos, Magyar-utca 23. szám. Javításokat elfogadok. 13

Phonograph!!! legszebb mulatság, tiszta, szép hanggal, értelmes előadással

Kellner és Steiner Király-utca 58. szám. Képviselek kerestetnek. (205)

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelésnyel tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy **életnagyságu fényképet teljesen ingyen** készítt hű kivitelben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az **önköltségünket, 1 fnt 50 krt** számítunk.

Az ipar csodája! 12 forint 1 darab összecsatolható vasgőz asztalosodrony-betéttel, 3-rólú matraccaival és terítőkkel. 12 forint 50 krajcár egy darab selympaplan fodorral és zsebbel, minden szimben, 125 cm. széles, 150 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis **GICHNER ÜSTVÉREK BUDAPEST,** Múzeum-körút 27. Fa-lan- és matracgyár, esőnyeg- és vasbutorraktár. Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Az egyedüli létező valódi angol **SZÉPÍTŐSZER** a Balassa-féle valódi angol **UGORKA-TEJ,** mely azonnal eltávolít minden szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrártást (mitesszer) stb. és az arcnak friss üdöséget, fiataloságot kölcsönöz.

Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan 1 K, poudra 2 K.

Főszékhely: **Balassa Kornél** Gyógy-**BUDAPEST,** Szeretara Erzsébetfalva. Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapesten: Török József gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrássy-utca 28.

Minden öszülő egyének nélkülözhetetlen a **Tábor-féle Haj-Regenerateur** mely csakis **Tábor** gyógyszerárban kapható. — Ára 2 korona.

Ez nem hajfestő! Ártalmatlan! Szintelen folyadék! Sem a kézen, sem a fejbőrön, sem a ruha szövetén semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűséggel használjuk, mint mikor vízzel bekenjük a fejünket. Az ősz haját 8-10 nap alatt olyan színűre varázsolja, mint az fiatal korban volt, anélkül, hogy festené. Férfi és nő egyaránt biztos eredménnyel használhatja. Hatásáért elvállalom a kezességet! — Arc szépítésére a leghatásosabb a **esoda-erém.** Szeplőt, májfoltot és minden arctisztatlanságot 4-5 nap alatt eltüntet és nem engedi, hogy újra kiüssön. Hatásért teljes szakavatosságot vállalok. Ára 1 korona, hozzávaló szappan 70 fillér. Fenti szerek kizárólagos megrendelési helye: **Tábor Gyula gyógyszerár Alberti-Irsán.**

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGLÖCSŐBB. **PAP LAN PAP LAN PAP LAN**

ÖSSZEHAJTHATÓ VASÁGY 3KIVEHETŐ MATRACCA 10Frt. IACÉLSÓCAONY ÁGYBETÉT 5Frt

GICHNER JÁNOS paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnye-, függöny-, vasbutor stb. nagy raktára. 150 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz. Árjegyzéket kíváratra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek, nem tetsző árak kicseréltenek, vagy a pénz visszaadatik.

GOBESAGOK Kacagató s ékeletyhistoriák II. KIADÁS Postaköltséggel együtt 1K.40F. ért küldi: PETERÉY TAMÁS BUDAPEST, Kertész

BUTOROK. Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, ugy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható Erzsébet-körút 48. szám, Royallal szemben **Buchinger I.** butoriparosnál.

Budapestre utazók becses figyelmébe! **FOGAK 2 forinttól** és teljes fogsorokat rágásra beilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül. Eltört és nem jól illő togsorok javítása 2 óra alatt 1 frtól. Amerikai fogműterem tulajdonos **Kovács I. Károly-körút 9.** (Gróf Hadik-palota) II. emelet. 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.

Nyomatott a «Stephaneum» körforgó gépén Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a